

Demensplan 2015, en delplan i omsorgsmeldingen

Visjon:

***Økt kvalitet
i tjenestene til
personer med demens
gir økt kvalitet i
helse- og omsorgstjenestene***

Når demensplanen er gjennomført i 2015 **SKAL:**

- Framtidens omsorgsutfordringer står på dagsorden i kommuneplan og økonomiplan og har spesiell fokus på personer med demens

Demensforekomst i Norge 2008 - 2060

Alder	Forekomst	2008	2010	2015	2020	2030	2040	2050	2060
65-69 år	0,9	1697	1910	2496	2470	2791	3138	3080	3488
70-74 år	2,1	3128	3306	4127	5416	5804	6872	6653	7420
75-79 år	6,1	8374	8064	8389	10590	14090	16386	18888	18964
80-84 år	17,6	19819	19113	18131	19237	32995	37136	45894	46142
85-89 år	31,7	23051	23720	21921	21266	30623	43481	54230	66427
90 år +	40,7	13542	14299	16898	16886	18764	34262	45305	62208
	Sum	69610	70411	71962	75865	105067	141275	174050	204648

Tallene bygger på SSBs framskriving av folkemengden basert på middels fruktbarhet, levealder, innenlands mobilitet og netto innvandring. Ott et. al. 1995

Nasjonal strategi for kvalitetsforbedringer

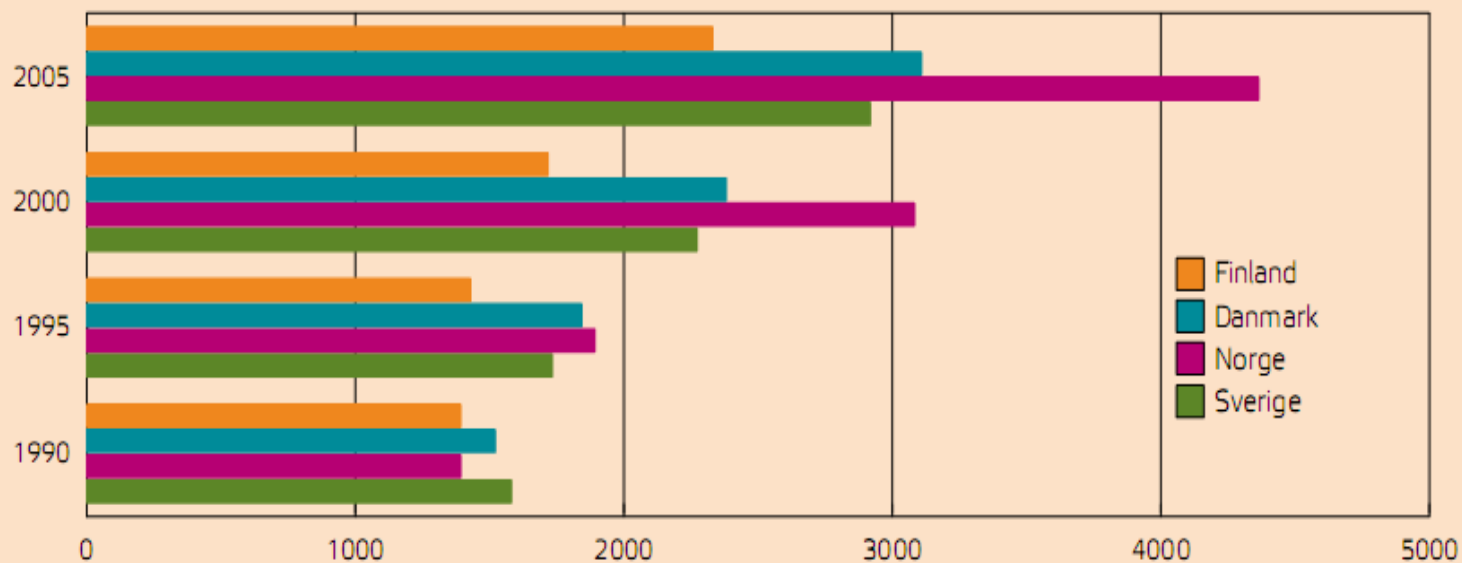
”.....og bedre skal det bli!”

For helse- og omsorgstjenestene innebærer det at tjenester av god kvalitet:

- er virkningsfulle
- er trygge og sikre
- involverer brukere og gir dem innflytelse
- er samordnet og preget av kontinuitet
- utnytter ressursene på en god måte
- er tilgjengelige og rettferdig fordelt

Helsekostnader i Norden

Figur 3.3 Utvikling i helseutgifter per innbygger for Finland, Danmark, Norge og Sverige (USD justert for prisforskjell). Kilde: OECD Health Data 2007.

Trude Helen Westerberg (red.)

Gode tilbud i demensomsorgen

– demensteam, dagsenter og pårørendeskoler

Kartlegging 2007

 Aldring og helse
Forlaget

2007

Status 3-årig program

- Dag- og avlastningstilbud
- Pårørende
- Utredning og diagnostisering

Rapporten sendt alle kommuner og fylkesmenn
mai 2009

Ny nasjonal kartlegging i 2010

Dag- og avlastningstilbud

- alle landets kommuner tilbyr avlastningstiltak og dagtilbud og kapasiteten har økt betydelig
- Forslag om lovpålagt tjenesten
(Soria Moria 2)
- 3-årig program 2007 – 2010
- **Dagtilbud**
Modellkommuner 32
- **Ny nasjonal kartlegging i 2010**

Dagtilbud, 3 årig program

	1996/1997	2000/2001	2004/2005	2007
Andel kommuner med dagtilbud	18,2 %	23 %	24 %	30,1 %
Antall kommuner med dagtilbud	79	100	104	130
Antall brukere totalt*	671*	1377*	1540*	2262**
Hjemmeboende personer med demens***	29 800	31 600	33 200	34 600
Antall dagplasser				1435
Antall besøk pr uke				5630
Dekningsgrad	2,3 %	4,4 %	4,6 %	6,5%

*) Disse tallene er beheftet med noe usikkerhet spesielt er rapporteringen fra de store byene usikke.

**) Tallet er beheftet med noe usikkerhet, mangler informasjon fra 11 kommuner.

***) Hjemmeboende personer med demens er beregnet til 50 % av totalforekomsten.

Veileder

Revidert 2008

Utredning i kommunehelsetjenesten ved mistanke om demens

• Utredning

Kommunale demensteam

Samarbeid mellom fastlege
og helse- og
omsorgspersonell

Spesialisthelsetjeneste:

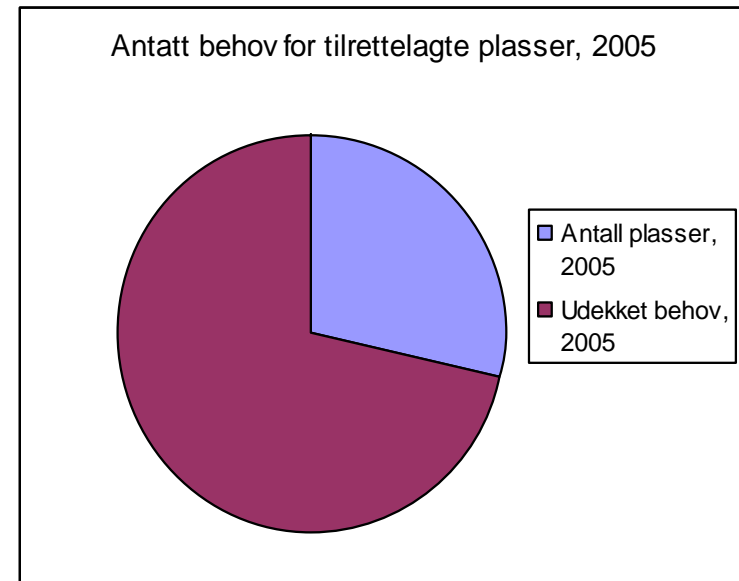
- de vanskelige tilfellene,
- yngre
- råd og veiledning til kommunene

Utredning og diagnostisering

- ”den enkelte bruker **skal** være sikret utredning og diagnostisering ved mistanke om demens”
  - Utviklet utredning og diagnoseverktøy
  - Sendt alle landets fastleger og kommunale helse- og omsorgstjenester jan 2009
  - Kurs for leger- og helsepersonell
  - 3-årig program 2007 - 2010
  - Utvikle gode modeller for utredning
  - 33 modellkommuner
- Helsedir og NKAH anbefaler:
- **Opprette kommunale demensteam**
  - **Samarbeid i utredningen**

Når demensplanen er gjennomført i 2015 **SKAL:**

- ”nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger være tilpasset og tilrettelagt for personer med demens”
- Nå er ca 20% av plassene tilrettelagt for personer med demens

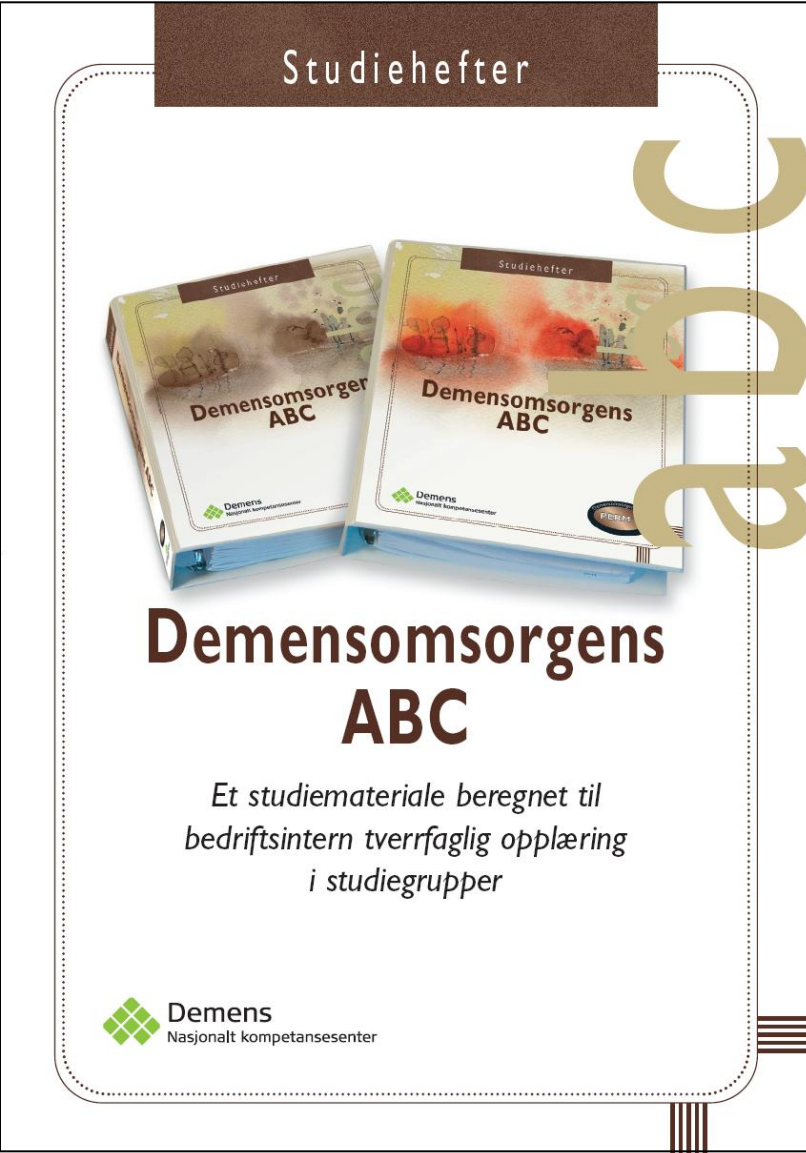
Planlegge og bygge for fremtiden

- I 2006 var det behov for å øke antallet tilrettelagte plasser for personer med demens med ca. **20 000**
- Fra 2020–2030 stiger behovet med ytterligere **13–14 000 boliger/plasser**
- **Investeringsstilskuddets måltall for nye boenheter m/heldøgntilbud**
- = 14 500 fram mot 2015

Kompetanse

- ”**Bør** ansatte uten fagutdanning ha fått grunnopplæring om demens
- **Skal** tilbudet om videreutdanning i geriatri og demens være utvidet”
- **Pr 01.05 2010: 8000**

Studiehefter

Demensomsorger ABC

Demensomsorgens ABC

Demensomsorgens ABC

Et studiemateriale beregnet til bedriftsintern tverrfaglig opplæring i studiegrupper

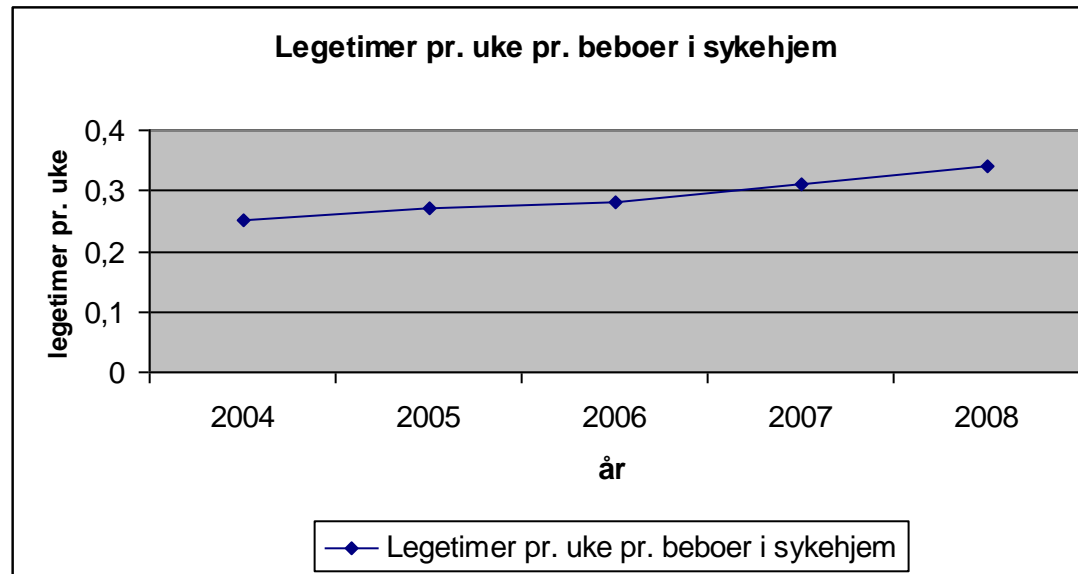
 Demens
Nasjonalt kompetansesenter

Når demensplanen er gjennomført i 2015 **SKAL**

Krav til spesialisthelsetjenesten og krav til samhandling

- ”det **skal** være utviklet et mer systematisk og forpliktende samarbeid mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten for å få en effektiv, sammenhengende og forutsigbare behandlingsforløp for den enkelte bruker
- helsetjenestetilbudet være utviklet i tråd med regjeringens strategi for styrking av spesialisthelsetjenestetilbud et til eldre
- spesialisthelsetjenesten kunne gi den kommunale helse- og sosialtjenesten medisinske og tverrfaglig oppfølging og veiledning på det geriatriske området”

Når demensplanen er gjennomført i 2015 **SKAL** legetjenesten i sykehjem være betydelig styrket”.

Satsninger

- 3-årig Miljøprogram, startet i 2008.
- 3-årig program Yngre, oppstart høst 2009
- Validering av IPLOS variabler for hjemmeboende personer med demens
- Erfaringsbank "De gode eksempler", lansering juni 2010
- Personer med minoritetsetnisk bakgrunn som utvikler demens, 2010
- Veileder, teknologiske varslings- og peilesystemer 2010
- Kvalitetsindikatorer demens 2010

3-årig demensprogram for personer som har en samisk bakgrunn

- Oppstart jan 2010 – 2013
- Følge demensplanens satsningsområder
- 1. prioritert kommunene i de samiskspråklige forvaltningsområdet
- Prosjektbeskrivelsen ferdig juni 2010, høring
- Status og kartlegging av tilrettelagte tjenester og tiltak for den samiske pasienten høsten 2010

Frivillige: Når demensplanen er gjennomført i 2015 **SKAL**

”Samordningen med den frivillige innsatsen på demensområdet være styrket”

- Samarbeid om pårørendeskoler og samtalegrupper

Veiviser for pårørende ferdig høsten 2010.

Hefte: Frivillig arbeid, 2010

Når demensplanen er gjennomført i 2015 :

- ”**Bør** pårørendeskoler og samtalegrupper være tilgjengelige i hele landet
- **Skal** det være gjennomført et systematisk informasjons- og opplysningsarbeid for ansatte, pårørende, allmennheten og frivillige”
- 3-årig program 2007 - 2010
- 42 modellkommuner
- Registrer økende interesse
- ”Oppskrift” pårørendeskoler kommer høsten 2010
- Demenstlf:
www.nasjonalforeningen.no

Leve med demens

Mål:

- Skape mer åpenhet om demenssykdommene.
- Oppsøke fastlegen tidlig for utredning og diagnostisering.

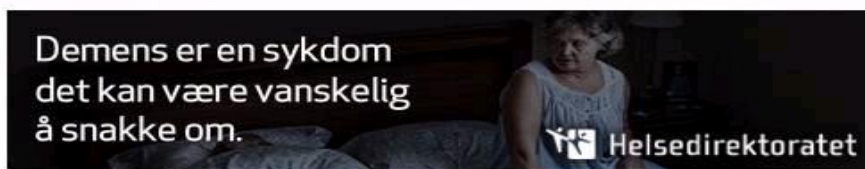
Målgruppe for kampanjen er:

- Barn av personer over 70 år, dvs dagens 40 – 50 åringer.
- Ektefeller/samboere
- De som selv blir syke

Demens:

- Fagnytt
- Hva er demens?
- Demenssykdommens utvikling
- Utredning og diagnose
- Pårørende
- Å leve med demens
- Rettigheter og regelverk
- Nedlastinger
- Publikasjoner
- Lenker

Tema: Demens

Det er i dag om lag 70 000 personer i Norge som har en demenssykdom. Vi regner med at 10 000 personer får sykdommen hvert år. Undersøkelser viser at ca halvparten er utredet og diagnostisert. Det betyr at svært mange ikke har fått informasjon om sykdommen og fått veiledning om muligheter for å søke hjelp. Tidlig diagnose gir bedre mulighet til å tilrettelegge livet best mulig med en demenssykdom.

Har du spørsmål om demens?

815 33 032
Demenslinjen
 E-post: demenslinjen@nasjonalforeningen.no

Aktuelt

Tidlige tegn på demens

[22.01.10] Demens fører til varig svikt, med symptomer som dårlig hukommelse, redusert orienteringsevne, problemer med dagligdagse gjøremål og personlighetsendringer.

Utredning hos fastlegen

[22.01.10] Alle har rett til å bli knyttet til en navngitt lege i kommunene. Hos fastlegen kan du få undersøkt din helse, foreskrevet medisiner og bli henvist til spesialisthelsetjenesten.

[22.01.10] Kan demens forebygges?

[22.01.10] Om å være pårørende

[22.01.10] Kommunikasjon

[22.01.10] Regelverk

[mer aktuelt innen Demens]

Relatert

- Helse og omsorgstjenester

Siste publikasjoner

[26.01.10] Håndbok om helse- og sosialtjenesten i kommunen (Samisk)
 [26.01.10] Håndbok om helse- og sosialtjenesten i kommunen (Nynorsk)
 [26.01.10] Håndbok om helse- og sosialtjenesten i kommunen (bokmål)

► flere publikasjoner innen Demens

Se også andre nettsted

- Nasjonalt kompetansesenter for

Status og veien videre

- Viktig å utnytte Demensplanenes mange **skal** og **bør** lokalt, regionalt og nasjonalt
- Rullering av Omsorgsmeldinga 2010, hvor Demensplanen er en delplan
- Samhandlingsreformen, St. meld. nr. 47 (2008 – 2009)
- Nasjonal Helse- og omsorgsplan

Demens er synlig og temaet engasjerer

- Fag- og forskning- og kompetansemiljøer
- Interesse- og frivillige- og fagorganisasjoner
- I media
- Som samtaleemne

